

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

**TREBALL FINAL DE GRAU EN
MESTRE/A D'EDUCACIÓ
PRIMÀRIA**

Menció: Música

**La percussió corporal al segon cicle
d'educació primària.**

Nom de l'alumne/a: Miquel March Damià

**Nom del tutor/a de TFG: Ximo Ortells
Agramunt**

Àrea de Coneixement: Música

Curs acadèmic: 2021-2022

Índex

Introducció	6
· Justificació de la temàtica:	6
· Estat de la qüestió:	7
· Nivell educatiu:	9
· Objectius:	9
Metodologia	11
Desenvolupament del treball	13
Avaluació	18
Conclusions	20
Referències	22
Bibliografia	23
Annexos	24
-Annex 1: Lletres cançons "kokoleoko"	24
-Annex 2: Lletres cançons "chocolate"	24

Agraïments:

El present treball ha sigut realitzat baix la supervisió del meu tutor, el Dr. Ximo Ortells Agramunt, a qui li agraïsc enormement el seu compromís i la seua feina com a tutor. Gràcies pel seu temps, paciència i dedicació que ha tingut en tot moment.

També m'agradaria donar les gràcies per la seua dedicació, així com el seu suport, al meu tutor de pràctiques Sergio Ferruses Llopis, qui m'ha permès durant la meua estancia en pràctiques al col·legi Juan Sebastián ElCano dur a terme les sessions de la unitat didàctica proposada deixant de costat les seues unitats didàctiques.

Per altra banda, també donar les gràcies a dos professors de música que vaig tindre en el meu període al conservatori per la seua ajuda i per orientar-me en la metodologia Bapne, ja que quan vaig començar a redactar el treball no coneixia el mètode.

Per últim i més important, agrair el suport incondicional dels meus pares i del meu germà, pel gran esforç que han realitzat, per aconsellar-me i per donar-me ànims durant els quatre anys que he utilitzat per acabar el Grau en Magisteri Primària en l'especialitat de música.

Resum: El present Treball Final de Grau ens mostra els meus últims passos en el Grau de Magisteri Primària en la menció d'Educació musical en la Universitat Jaume I. He realitzat un Treball Final de Grau de caràcter professionalitzador. He desenvolupat una unitat didàctica de cinc sessions amb la finalitat de demostrar que la percussió corporal pot ser l'eix conductor dintre d'un aula de música i amb aquesta poder aprendre altres continguts de l'assignatura de música en l'educació primària. La metodologia utilitzada ha sigut el mètode Bapne, un mètode innovador creat per Javier Romero en el que es desenvolupa la percussió corporal i les intel·ligències múltiples. A més, aquesta unitat didàctica té un caràcter inclusiu i multicultural, ja que inclou ritmes de diferents cultures, així com cançons. La lateralitat i el moviment són els conceptes més importants per a realitzar aquesta pràctica en l'aula, ja que són la base de la metodologia i ajuden a facilitar el procés d'aprenentatge de l'alumnat. El desenvolupament dels objectius ha resultat favorable, ja que s'han aplegat a complir sense requerir modificacions de caràcter considerable. El treball s'ha dut a terme en el col·legi Juan Sebastian Elcano de Castelló de la Plana, concretament en la classe de tercer de primària.

Paraules clau: Bapne, Carl Orff, percussió corporal, moviment, lateralitat, cant, multicultural.

Tema

La música i la percussió corporal mitjançant la metodologia BAPNE en el aula de música de segon cicle.

Resumen: El presente Trabajo Final de Grado nos muestra mis últimos pasos en el Grado de Magisterio Primaria en la mención de Educación Musical en la Universidad Jaume I. He realizado un Trabajo Final de Grado de carácter profesionalizador. He desarrollado una unidad didáctica de cinco sesiones con la finalidad de demostrar que la percusión corporal puede ser el eje conductor dentro de una aula de primaria. La metodología utilizada ha sido el método Bapne, un método innovador creado por Javier Romero en el que desarrolla la percusión corporal y las inteligencias múltiples. Además, esta unidad didáctica tiene un carácter inclusivo y multicultural, ya que incluye ritmos de diferentes culturas, así como canciones. La lateralidad y el movimiento són los conceptos más importantes para realizar esta práctica en el aula, ya que són la base de la metodología y ayudan a facilitar el proceso de aprendizaje del alumnado. El desarrollo de los objetivos ha resultado favorable, ya que se han llegado a cumplir sin necesitar modificaciones de carácter considerable. El trabajo se ha llevado a cabo en el colegio Juan Sebastián EICano de Castelló de la Plana, concretamente en la clase de tercero de primaria.

Palabras clave: Bapne, Carl Orff, percusión corporal, movimiento, lateralidad, canto, multicultural.

Tema

La música y la percusión corporal mediante la metodología BAPNE en el aula de música de segundo ciclo.

Abstract: This Final Degree Project shows us my last steps in the Degree of Primary Education in the mention of Music Education at the University Jaume I. I have carried out a Final Degree Project of a professional nature. I have developed a didactic unit of five sessions with the aim of demonstrating that body percussion can be an important part in a primary school classroom. The methodology used was the Bapne method, an innovative method created by Javier Romero in which he develops body percussion and multiple intelligences. Moreover, this didactic unit has an inclusive and multicultural character, as it includes rhythms from different cultures, as well as songs. Laterality and movement are the most important concepts for this practice in the classroom, as they are the basis of the methodology and help to facilitate the learning process of the students. The development of the objectives has been favourable, as they have been achieved without the need for considerable modifications. The work was carried out in the Juan Sebastián ElCano school in Castelló de la Plana, specifically in the third year primary school class.

Key words: Bapne, Carl Orff, percussió corporal, movement, laterality, sing, multicultural

Tema

Music and body percussion using the BAPNE methodology in the second cycle music classroom.

1) Introducció

·Justificació de la temàtica:

La temàtica d'aquest TFG ha sigut escollida després d'haver realitzat una sèrie de cerques en les plataformes més interessants i d'haver indagat en revistes, articles, tfg's, i documentació Bapne. Aquest tema ha estat elegit gràcies a la gran afinitat que tinc amb la música, ja que sóc músic desde ben menut, de manera que he anat adquirint nous coneixements d'aquesta durant la meua carrera i per tant adoro i amo la música. També degut a la falta de recursos que hi podem trobar de la metodologia que he triat, ja que ha quedat demostrat en diferents articles i investigacions com són "*El método Bapne y su repercusión en las capacidades cognitivas*" (Jauset, Romero, y Tripovic, 2014) que la metodologia Bapne és adequada i és beneficiosa per al complet desenvolupament de les intel·ligències múltiples i de les persones.

La percussió és l'instrument en el que m'he format, passant per tots els instruments que s'inclouen, sempre ha hi hagut un que no se li ha donat importància i que crec que és un dels més importants, la percussió corporal. La percussió corporal no té quasi mètodes ni investigacions ja que no se li havia donat importància fins als últims anys. Indagant profundament per tal de trobar informació sobre aquesta i com incloure-la dintre del meu Tfg, vaig trobar costosament varies metodologies que recolzaven a la percussió corporal dintre del aula. Així, vaig triar la metodologia Bapne per tal de ser el fil conductor de la incorporació de la percussió corporal al meu Tfg.

Quan vaig triar la temàtica vaig necessitar de l'ajuda d'antics professors meus de percussió que m'aconsellaren, degut a l'escassa informació. La vaig triar per a demostrar que la percussió corporal pot aportar avanços en el desenvolupament de l'alumnat, així com per a donar-la a conèixer i fer-la més popular, donant a entendre que pot ser una disciplina lúdica, acadèmica i potencialment beneficiosa per als alumnes del col·legi on vaig a fer les pràctiques (Col·legi El Cano, Castelló de la Plana).

La música no tan sols és important per a mi, sinó que forma part de la quotidianitat de les persones, la podem trobar en qualsevol lloc, ja siga de manera silenciosa, o amb molta sonoritat.

·Estat de la qüestió:

Vivim en una societat moderna en la que l'educació s'ha quedat endarrerida en alguns aspectes importants. L'educació ha de començar a realitzar canvis cap a les metodologies més innovadores i més beneficioses per a l'alumnat, ja que les metodologies que s'utilitzaran dintre de les aules en el procés d'ensenyança-aprenentatge van a ser les que comportaran a l'alumnat a determinar quines competències, habilitats i continguts adquireixen, així com el seu desenvolupament com a persona per a fer front a les situacions reals de la vida quotidiana.

Amb l'aparició de la LOGSE (Llei Orgànica General del Sistema Educatiu) se li va donar un poc més d'importància, aplegat a ser una assignatura obligatòria però mai ha tingut un paper important dins del currículum.

La música permite el encuentro de las personas y es un eje social de interacción que hace posible la construcción de escenarios diversos, por ejemplo, las salas para bailes y conciertos, o bien, espacios más privados como las fiestas en casas o encuentros de pequeños grupos, en que las personas convergen para compartir experiencias y visiones. Carballo Villagra (2006), pàg. 2.

Aquesta cita ens mostra la real necessitat de la música per a les persones, i més en el nostre estat, on existeix una societat conjunta i amb costums de reunir-se i satisfer les necessitats donant lloc al saber i als debats, de manera que la música és imprescindible ja que dóna lloc a aquestes situacions.

Teniendo en cuenta los aportes e investigaciones expuestas anteriormente se puede concluir que la música desde tiempos antiguos ha venido mostrando su gran capacidad para incidir en la vida de una persona, afectado de una manera agradable o desagradable en sus emociones, interviniendo en la mente, cuerpo y espíritu. La psicología cumple un papel muy importante en este proceso, puesto que al conocerse los mecanismos de acción de la música sobre la respuesta emotiva de un individuo, puede utilizarse como una herramienta positiva para el beneficio de las personas, empleando la música como objeto de intervención que permita la

estimulación de procesos cognitivos, la mejorar de estados emocionales, el tratamiento de problemas psíquicos, la intervención sobre el autoestima, entre otros, con el fin de mejorar la calidad de vida de las personas y grupos. Mosquera, I. (2013), pàg. 4.

Com bé diu Mosquera, la música sempre ha incidit en les persones emocionalment, deixant clar que és un pilar fonamental per a les emocions, ja que la relacionem amb aquestes d'una manera extraordinària. Aquesta ens és inseparable de nosaltres, inclús fins al punt de que resulta ser beneficiosa per a la cura d'algunes enfermetats, així com la importància que té al ser aplicada com a recurs en contra de enfermetats relacionades amb el cervell. La necessitat d'incloure la percussió corporal en les aules està a la vista de tothom.

los tradicionales métodos de enseñanza de la música creados por Emile Jaques-Dalcroze, Zoltan Kodaly, Carl Orff, Edgar Willems o Maurice Martenot, aun siendo de una excelente utilidad y actualidad han podido ser, si no mejorados, sí que actualizados en lo que a la enseñanza rítmica se refiere. *Zarza-Alzugaray i Mazas-Gil (2016), pàg.1.*

Encara que la metodologia de Carl Orff podem considerar-la com una de les més actualitzades, ja que és de les més utilitzades, i per al mètode Bapne és un referent, ja que és l'únic que treballa sistemàticament amb la percussió corporal. "Metodologías basadas en el empleo del propio cuerpo como instrumento musical, en este caso de percusión, constituyen un gran avance para la enseñanza de la música." Zarza-Alzugaray i Mazas-Gil (2016).

La inclusión de este tipo de metodología (Bapne) en el aula de música también ha mostrado a lo largo de los años y de las investigaciones mejoras en los estudiantes a nivel neurológico desarrollando la atención en todas sus vertientes, focal, sostenida, selectiva, dividida y alternante. Favorece también el empleo y mejora de la memoria, de trabajo, de procedimiento, memoria motora, así como tareas de toma de decisiones. Zarza-Alzugaray i Mazas-Gil(2016), pàg 1.

La percussió corporal ha agafat importància en els últims anys des de l'aparició de la llei LOGSE(1990), on se li dona un lloc a aquesta part de la música i on per tant, se li dóna més importància a les noves metodologies i a la part de la rítmica. A més, com diu Zarza-Alzugaray i Mazas-Gil en la anterior cita, també proporciona millores a nivell neurològic, i per tant al nivell d'intel·ligència i capacitats de l'alumnat.

Com bé apareix reflectit a la pàgina web de Bapne, "BAPNE solo tiene investigaciones pequeñas que tienen entre 60 y 140 sujetos por investigación. Sabemos que el número de sujetos a evaluar es todavía pequeño.(...). Sin una investigación longitudinal, no se puede demostrar que BAPNE tenga resultados concluyentes" Aquestes afirmacions posen de manifest la necessitat de realitzar més articles, investigacions i justificacions sobre la metodologia Bapne, el seu funcionament i els beneficis que proporciona en l'alumnat.

Segons el creador de la metodologia Bapne, Javier Romero, aquesta activa totes les parts del cervell, obligant així als alumnes a tindre una completa concentració en el que estan aprenent, i per tant, arribant així a aconseguir que el procés d'ensenyança aprenentatge siga positiu i aporte continguts, i aprenentatges significatius per al seu posterior desenvolupament com a persona i la seua integració en la societat.

· Nivell educatiu:

Després d'haver discutit amb el meu professor de pràctiques quin seria el nivell educatiu en el que podria posar en pràctica la metodologia BAPNE, he decidit amb la seva aprovació, dirigir aquest treball final de grau a l'alumnat de 3r de primaria. En concret he escollit aquest curs perquè el nivell de l'alumnat del CEIP Elcano en general és molt baix acadèmicament. Hem escollit aquest grup al no ser un grup molt nombrós, ja que tan sols compta amb 17 alumnes, i per la facilitat que posen per dur endavant una classe, ja que aquest centre compta amb un percentatge bastant alt d'alumnes conflictius, i que per tant interfereixen en el correcte desenvolupament de les sessions . D'altra banda, considerem que aquesta classe compta amb una motivació alta dintre de l'aula de música i sempre estan disposats a aprendre noves formes de treballar i nous continguts.

· Objectius:

-Posar de manifest la importància de la música en l'alumnat, així com els seus beneficis.

- Introduïr la percussió corporal com a eix conductor de l'aprenentatge de la música dintre del centre educatiu.
- Realitzar una proposta didàctica adaptada per a l'alumnat de tercer aplicant la metodologia BAPNE.
- Mitjançant la percussió corporal, realitzar un aprenentatge de ritmes de diferents cultures que es puguin trobar en el nivell educatiu escollit.
- Aconseguir la integració de diferents cultures dintre de l'aula.
- Analitzar l'evolució de l'alumnat en qüestió.
- Aconseguir la motivació de l'alumnat necessària per a que aconseguisquen un aprenentatge significatiu amb ritmes, cançons, i la combinació d'aquests.
- Donar a conèixer el terme "canon" com a contingut.

2) Metodologia

El mètode Bapne és un mètode innovador creat per Javier Romero Naranjo, amb el que es volen desenvolupar les intel·ligències múltiples a través de la didàctica de la percussió corporal, tenint en compte els seus fonaments i sistemes.

Segons la pàgina oficial de BAPNE, sorgeix gràcies als viatges que realitza el seu creador entre les diferents cultures per tot arreu del món, sobretot la cultura Africana així com els seus posteriors estudis i investigacions sobre la importància de la percussió corporal en les persones, arribant a crear nous paradigmes neuromotrius.

Bapne és el acrònim del següent grup de disciplines: biomecànica, anatomia, psicologia, neurociència i etnomusicologia. Amb la interrelació d'aquestes Romero Naranjo vol desenvolupar les intel·ligències múltiples.

Aquest mètode té molt en compte els plans biomecànics, ja que depenent del pla on s'està treballant, així com de la part del cos, s'exercitaran més o menys parts del cervell i per tant variarà la dificultat de l'activitat, deixant les intel·ligències múltiples a la vista i per tant complint amb la base i el fonament del mètode Bapne. Aquests plans són: pla sagitari, on trobem la meitat esquerra i la meitat dreta del cos, de manera que desenvolupem la lateralitat; pla horitzontal, que ens permet distingir i separar les extremitats superiors de les inferiors; i el pla frontal o longitudinal, que ens permet realitzar moviments d'abducció i adducció (obrir cap als costats).

El mètode Bapne compta amb 4 tipus d'ensenyaments amb els que l'alumnat adquireix els coneixements. El primer és el treball per imitació, una forma clàssica on l'alumnat ha de repetir i imitar els passos que segueix el professor. El segon s'anomena reacció inversa, on l'alumnat haurà de posar en pràctica la seua rapidesa mental al identificar un cop del professor i realitzar-lo en el pla biomecànic oposat, és a dir, el professor donarà un cop al pit, i l'alumnat haurà de fer-ho a les cuixes. El tercer és anomenat coordinació circular variable i tracta d'aprendre a partir de una base verbal rítmica creada per dos o tres persones, i pausadament anar afegint ritmes de percussió corporal per posar en marxa totes les parts del cervell. L'últim tipus s'anomena senyalització en temps real, i tracta de mitjançant estímuls com son dibuixos, senyals, sons, colors, donar sentit a la música i que cada estímul tinga un significat, aconseguint així interrelacionar disciplines i recursos.

Pedagògicament, BAPNE utilitza les intel·ligències múltiples com una ferramenta per a donar forma i finalitat a cadascuna de les activitats partint de les bases estipulades per Howard Gardner (1983) segons el que ens diu el seu creador en “Criterios de evaluación en la didáctica de la percusión corporal - Método BAPNE” (Romero, J., 2013, pàg 2). D'aquesta manera BAPNE dona reconeixement a la diversitat d'habilitats i capacitats que posseeix cada persona.

Amb aquest proverbi africà “*para enseñar a un niño se necesita a toda una tribu*”, el creador del mètode intenta explicarnos que el professor ha de col·locar-se prop de les persones que més dificultats tenen i en el mateix sentit i direcció, de manera que aquests tinguen un estímul visual correcte, ja que si es col·loca en front serà un estímul visual a l'inversa i per tant es complica més l'exercici.

A més, la metodologia Bapne és tan efectiva i tan innovadora perquè totes les sessions poden compartir-se de manera interdisciplinària amb les altres matèries i a més d'una manera intercomunitària i intercultural, ja que qualsevol cançó o qualsevol cop diferent que perteneixen a una cultura determinada es pot sumergir en la metodologia Bapne com un contingut i ser treballat en tot l'alumnat.

3) Desenvolupament del treball

Sessió 1: 45 min

-Introducció: començarem la sessió amb una activitat rítmica bàsica, que consisteix en crear un patró rítmic on les extremitats inferiors dibuixaran un quadrat pegant pasos en les puntes, és a dir, el moviment serà primer la cama dreta avant, després l'esquerra, i finalment la cama dreta darrere al lloc de sortida i la cama esquerra també. Creant així un compàs de 4/4 amb pulsació de negra. Una vegada tota la classe coordinada, l'alumnat haurà de pegar palmades cada 4 pasos, és a dir en el temps fort del compàs. Una vegada aconseguit hauran de fer-ho repetidament en el número del temps que marque el professor. Si el professor diu 3, l'alumnat donarà la palmada en el tercer temps del compàs, que serà el moment en el que tiren la cama dreta cap a darrere.

-Desenvolupament: primer el professor amb l'ajuda d'un baló intentarà que l'alumnat utilitzi la percussió corporal i faja cops en el moment que el professor llance el baló i aquest toque el terra o toque el sostre. Seguidament, realitzarem una activitat on en forma de cercle realitzarem ritmes de 4/4 diferents i creats per l'alumnat.

-Conclusió: crearem un canon amb els diferents ritmes i així, finalment crearem una cançó rítmica, la qual podrà ser utilitzada més endavant en pròximes sessions per a aplicar-li també la veu.

-Objectius de la sessió:

- 1.Treballar la rapidesa mental al reaccionar a l'estímul del professor.
2. Treballa amb un estímul visual la rapidesa de reacció.
- 3.Crear un canon amb la cançó kokoleoko.

-Recursos espacials i materials: classe ampla i sense obstacles.

-Propostes de millora: Una vegada realitzada la sessió, m'he adonat que l'alumnat necessita una introducció al mètode un tant diferent, un poc menys participativa per què alguns alumnes no entenen el que tenien que fer. Per exemple, la primera sessió haguera pogut

contenir alguns vídeos explicatius per donar-los una primera presa de contacte. També, per altra banda, cal destacar la implicació de tota la classe, ja que gràcies a aquesta l'alumnat ha pogut aconseguir els objectius de la sessió.

Sessió 2 : 45 minuts

-Introducció: Explicació teòrica del nom de les notes sol, mi i do i pràctica-les amb el piano per a mostrar i treballar l'afinació.

-Desenvolupament:

1.-Comencem el ritme ja treballat abans, formant un quadrat amb els peus. A continuació introduïm el ritme cubà percudit amb les palmes:

Imatge 1:

2.-Una vegada el ritme clar, realitzem notes llargues amb les notes do, mi i sol de duració de compàs. Després cada dos temps i després cada temps. Una vegada clara l'afinació el professor realitza un ritme amb afinació i l'alumnat el repeteix.

-Conclusió: Si l'alumnat adquireix les competències anteriors, el professor podrà donar-los llibertat per crear ells melodies de un compàs per a repetir-les amb els companys.

-Objectius de la sessió:

- 1.Conèixer i treballar l'afinació de les notes sol, mi i do
- 2.Treballar la coordinació

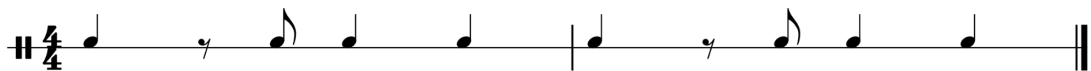
-Recursos espacials i materials: classe ampla i insonoritzada.

-Propostes de millora: una vegada finalitzada la sessió, cal proposar com a millora l'anul·lació de la part conclusiva de la sessió, ja que en diferència és la que més ha costat, ja que aquest ritme és un poc difícil d'executar. A més, pense que la sessió seria més exitosa i menys complicada si es realitza la última, ja que així hi ha una pujada de dificultat i intensitat gradual.

Sessió 3: 45 minuts

-Introducció: Amb l'ajuda d'un compàs 4/4 i dels peus, hem de realitzar un quadrat amb els peus, amb un pas en cada pulsació, dos avant i dos enrere per seguir formant eixe quadrat sempre. Una vegada controlat, introduïm el ritme de reggaeton clàssic amb els tres primers cops al pit i l'últim amb les palmes.

Imatge 2:

-Desenvolupament:

1.-Amb el ritme produït amb la introducció de la sessió, col·locarem jocs de paraules com "Atún con sal" o "Jamón con sal" amb el ritme que està produït en la part superior del cos, és a dir amb les mans.

2.-Deixant el ritme sonar, introduïrem nombres enters del 1 al 4. De manera que els direm amb concordança amb el ritme produït als peus, de manera que per una part tenim els peus i la veu i per altra banda les mans.

3.-Treballarem les figures musicals: negra, blanca i corxera introduïnt-les amb el ritme.

-Conclusió: Si l'alumnat respon bé, es pot ampliar l'exercici utilitzant nombres mentre la veu, les mans, i els peus van a ritme, però cada part realitzarà un ritme diferent.

-Objectius de la sessió:

- 1.Treballar la coordinació
- 2.Treballar la lateralitat

3. Treballar la dissociació
4. Treballar ritme de reggaeton
5. Treballar les figures musicals negra, blanca, corxera.

-Recursos espacials i materials: classe ampla i sense obstacles.

-Propostes de millora: Aquesta sessió va ser la més reconeguda per l'alumnat, al tractar-se d'un ritme habitual en les seues vides. No obstant, el moment d'utilitzar els nombres del 1 al 4, provocava en els alumnes dificultats, ja que el ritme del reggaeton conté síncopes i aquest element musical pot ser encara no el tenen assolit, per tant, podria millorar la sessió amb l'eliminació del moment d'utilitzar els nombres enters 1, 2, 3 i 4 per a facilitar la tasca.

Sessió 4: 45 minuts

-Introducció: El professor marca un ritme clar i concís amb dos cops a les cuixes i un amb palmada i així amb repetició indefinida. L'alumnat, situat en forma de cercle, ha de dir el seu nom entonant "Hola, em dic i avui ens ho passarem molt bé". Aquest joc ens serveix per a conèixer millor als companys i començar a posar en situació a l'alumnat de la sessió que anem a dur a terme.

-Desenvolupament:

1.-Treballarem la cançó "kokoleoko"(explicant el seu oríge africà) partint de la base rítmica. Primer treballarem la base rítmica, i després la part de veu. Finalment treballarem les dos parts conjuntes. En l'annex 1 podem trobar la lletra, i amb aquest link, que perteneix a un vídeo de la plataforma Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=Bz2vYEXsVE> podem trobar l'entonació i el ritme.

2.-Introducció breu al concepte canon.

-Conclusió: Seguir amb la cançó "kokoleoko" però treballant-la en forma de canon.

-Objectius de la sessió:

1. Conèixer els noms de l'alumnat i aquests el del professor.

2. Aprendre la cançó kokoleoko i les seues arrels.

3. Agafar idees essencials del que és un canon.

-Recursos espacials i materials: classe ampla i sense obstacles.

-Propostes de millora: Aquesta sessió va eixir especialment bé, ja que l'alumnat va aconseguir assolir els continguts aconseguint finalment crear el canon que va servir per tancar la sessió. Pense que no és necessari canviar-la per millorar-la ja que estava adaptada per a l'alumnat i ajustada al temps i espai amb els que es comptava.

Sessió 5: 45 minuts

-Introducció: l'alumnat situat en forma de cercle on el professor s'uneix creant un patró rítmic amb la percussió corporal i la resta el té que repetir. Seguidament l'alumne situat a la dreta del professor farà un altre ritme i la resta hauran de repetir-lo, i així fins que tots hagin creat un ritme. Aquest joc s'anomena "El director".

-Desenvolupament:

1.- Treballarem la cançó "Chocolate". En primer lloc realitzarem una introducció rítmica de 4/4 primer amb palmes a temps, i cantarem la cançó. En segon lloc doblarem les palmes, és a dir, en cada temps tocarem dues palmades i cantarem. Més tard introduïrem també les cames a temps amb les palmes amb doble colp, i finalment treballarem la cançó amb colp a temps al terra i a contratemps palmada.

2.- Amb la mateixa cançó (chocolate), el ritme el realitzarem amb un got de plàstic dur que prèviament hauran dut els alumnes. El ritme basat en un 4/4 serà simple, un cop per temps. El primer serà boca avall, el segon contra la mà, el tercer boca amunt i el quart s'utilitza per passar el got al company del costat.

-Conclusió: Realitzar la cançó amb ritmes creats per l'alumnat.

-Objectius de la sessió:

1. Aprendre la cançó chocolate.
2. Realitzar amb suficient fluïdesa la part rítmica i la part melòdica.
3. Conseguir la coordinació palmada-patada-veu.

-Recursos espacials i material: classe ampla i sense obstacles.

-Propostes de millora: Per millorar la sessió seria necessari simplificar l'activitat final en la que s'utilitza el got de plàstic, ja que aquesta part ha resultat molt difícil de dur a terme, ja que els moviments pensats són ràpids, per tant, simplificar els moviments del got seria important, així com proporcionar els gots el professor o almenys tindre 3-4 de reserva, ja que aquesta part de la sessió alguns alumnes no l'han pogut dur a terme perquè no han portat el got.

- **Avaluació**

Per a poder avaluar a l'alumnat, el professor ha de tindre un control sobre la metodologia BAPNE elevat, ja que necessita haver adquirit prèviament els conceptes importants i necessaris per establir els criteris d'avaluació de cada activitat. Javier Romero Naranjo realitza una classificació en 5 grans blocs d'allò que es deu avaluar en una pràctica Bapne en el seu treball d'investigació "Criterios de evaluación en la didáctica de la percusión corporal-Método BAPNE" publicada en 2013.

Per avaluar l'alumnat s'utilitzarà el mètode d'observació participant, mitjançant el qual el professor ha d'observar en cada sessió quin alumne assoleix aprenentatges significatius de les sessions. Amb una taula, el professor haurà de qualificar del 1 al 5 a cada alumne, siguen 5 excel·lent, 4 notable, 3 bé, 2 suficient i 1 insuficient. Els criteris que apareixen a la Taula (Taula 1) són els estipulats per Javier Ramos en "Criterios de evaluación en la didáctica de la percusión corporal-Método BAPNE" publicada en 2013.

L'avaluació ha de ser de cada sessió, per poder després veure l'evolució de l'alumnat. Es tracta d'una taula general, però en cada activitat el professor haurà d'avaluar diferents criteris, i aquests seran escollits pel professor abans de realitzar la sessió, per tal de poder realitzar una observació participant amb el major èxit. També apareixerà a la dreta de la

taula un lloc on el professor s'anotarà les anotacions que considere importants de cada alumne si és necessari.

Críteris d'avaluació generals metodologia BAPNE			
Blocs:	Contingut:	Qualificació :	Observacions:
Coordinació psicomotora	Coordinació biomecànica	1 2 3 4 5	
	Formes d'aprenentatge	1 2 3 4 5	
	Text i melodia psicomotora	1 2 3 4 5	
	Tècnica de la percussió corporal	1 2 3 4 5	
	Calidad del movimiento	1 2 3 4 5	
Aspectes cognitius	Capacitat de justificació de la utilitat de l'exercici.	1 2 3 4 5	
	Capacitat d'assimilar i entendre la informació rebuda	1 2 3 4 5	
	Capacitat de concentració i atenció	1 2 3 4 5	
	Capacitat de retenir les activitat, Memòria a llarg i a curt plaç.	1 2 3 4 5	
	Capacitat d'actuar en públic. Mode escènic.	1 2 3 4 5	
Aprentatge en valors	Capacitat de respectar les diferents cultures a través de les seues músiques	1 2 3 4 5	
	Capacitat de ser tolerants i respectuosos amb els companys amb dificultats	1 2 3 4 5	
	Capacitat de ser empàtic	1 2 3 4 5	
	Capacitat de treball en equip	1 2 3 4 5	
	Capacitat de tindre responsabilitat pel treball ben fet	1 2 3 4 5	
Desenvolupament de les intel·ligències múltiples.	Intel·ligència lingüística	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència corporal i cinètica	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència espacial i visual	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència musical	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència lògica-matemàtica	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència naturalista	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència interpersonal	1 2 3 4 5	
	Intel·ligència intrapersonal	1 2 3 4 5	
Qualificació final:			

Taula 1: Taula d'avaluació d'activitats del mètode Bapne.

4) Conclusions

L'elaboració d'aquest treball final de grau ha sigut un procés un tant complicat, a més de costos. Així i tot pense que ha estat una tasca molt enriquidora per a mi, ja que he après a realitzar un treball amb unes característiques més formals i de caràcter acadèmic, així com he indagat i he après que la percussió corporal pot ser utilitzada com a fil conductor d'una unitat didàctica on amb la metodologia Bapne s'han aconseguit els objectius i a més, l'alumnat ha adquirit els coneixements que es proposaven en la unitat didàctica. Per dur el treball endavant he realitzat una búsqueda profunda de materials en la web, ja que el mètode Bapne és un mètode del qual no hi ha quasi estudis ni investigacions, i per tant la informació és escassa.

Durant l'execució de la unitat en l'aula he hagut de modificar alguns apartats i activitats, degut al nivell de la classe i a la motivació i estat emocional de l'alumnat. Així i tot, aquestes modificacions han sigut molt escasses, ja que aquest tipus de docència és molt innovadora i lúdica i per tant, per part de l'alumnat hi hagut una gran acollida que ha creat un clima dintre de classe molt favorable.

Des del meu punt de vista estic molt satisfet amb aquest treball d'investigació, ja que he aportat més dades al conjunt de l'investigació de la metodologia Bapne i he complit els objectius marcats. Per una part, he aconseguit que els alumnes que estaven més apartats de l'assignatura, és a dir, els alumnes que no participaven, realitzen les activitats i comencen a gaudir amb la música, arribant a entendre la importància d'aquesta. A més, amb aquesta unitat didàctica he marcat la base per a realitzar unitats didàctiques diferents per al segon cicle de l'educació primària, ja que servirà d'exemple per a la triada d'activitats i de continguts a realitzar. També he demostrat que amb la percussió corporal podem integrar qualsevol contingut de música, com per exemple el cànon i els ritmes de diferents cultures.

Un dels objectius era realitzar una unitat didàctica on aparegueren a l'aula diferents cultures, i en aquest cas s'ha complit, ja que l'alumnat ha après un ritme cubà tradicional, així com una dansa africana (Kokoleoko). Aquesta proposta ha sigut molt favorable, ja que en el col·legi on he realitzat la proposta hi ha una gran varietat de cultures, entre elles la cubana i l'africana, i ha servit per a que l'alumnat conega les cultures dels seus companys.

L'alumnat ha aconseguit assolir els continguts que se plantejaven, tant en la competència rítmica, com la melòdica. Encara que en escassos casos he hagut de baixar la intensitat de les activitats per tal de que els alumnes que més els costava pogueren aprendre i aplegar a assolir els continguts. Per tant, podem dir que mitjançant la percussió corporal, l'alumnat pot aconseguir gaudir, aprendre, assolir els continguts i fer música. Pel que respecta a la lateralitat, he pogut observar que els nens la han desenvolupat durant les 5 sessions, ja que la majoria no sabien on estava la dreta i l'esquerra i en les últimes sessions se podia observar que ja no preguntaven si era l'extremitat correcta la que anaven a utilitzar.

Pense que aquest treball ajudarà en futur a obrir noves línies d'estudi per dur endavant investigacions que ajuden a ampliar els coneixements sobre la percussió corporal i els seus beneficis, així com investigacions que amplien els coneixements sobre el mètode Bapne.

Respecte a l'assignatura MP1840 Treball final de grau: Magisteri Primària m'agradaria comentar que és necessària per a completar els aprenentatges que ha d'aconseguir qualsevol docent. Però hi ha aspectes que podrien millorar com l'aula virtual general, on es podria posar més informació pel que respecta a l'estructura i la temporalització del treball final de carrera, a més d'esborrar l'apartat que hi ha per al professorat, ja que pot portar a confusions, deixant les pautes més principals, per a que cada tutor pugui escollir la versió més adequada.

5) Referències

- Carballo Villagra, Priscilla. (2006) La música como práctica significativa en los colectivos juveniles. Obtingut de la Revista de Ciencias Sociales (Cr), vol. III-IV, núm. 113-114, 2006, pp. 169-176 Universidad de Costa Rica San José, Costa Rica : <https://www.redalyc.org/pdf/153/15311412.pdf>
- Jauset, Romero, y Tripovic (2014.) El método Bapne y su repercusión en las capacidades cognitivas. *XII Jornadas de Redes de Investigación en Docencia Universitaria, Universidad de Alicante*. Recuperat de: <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/42084>
- Mosquera, I. (2013). Influencia de la música en las emociones. *Realitas, Revista de Ciencias Sociales, Humanas y Artes*, 1 (2), 34-38. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4766791>
- Romero Naranjo, J.(2013) Criterios de evaluación en la didáctica de la percusión corporal - Método BAPNE. Recuperat de: <https://revistas.um.es/educatio/article/view/175151>
- Sierra Núñez, S. (2021). Mi cuerpo como instrumento: propuesta de intervención para la incorporación de la percusión corporal en la Educación Musical. *Trabajo de final de grado UVa*. Recuperat de: http://repositori.uji.es/xmlui/bitstream/handle/10234/164574/TFG_2016_DiazdeMeraGonzalezdeAlejaEva.pdf?sequence=1
- Zarza-Alzugaray i Mazas-Gil (2016). ENSEÑANDO MÚSICA MEDIANTE LA PERCUSIÓN CORPORAL. UN CASO PRÁCTICO. *Fórum Aragón*, núm. 17. pàg 33-34. Recuperat de: <https://zaquan.unizar.es/record/78363>

6) Bibliografia

- Bapne- Body percussion academy- Neuromotricity (2020). *Conferencia BODY PERCUSSION - Método BAPNE - Javier Romero Naranjo*. Youtube. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=IKvD1tsLMDI>
- Bapne-Body percussion academy-Neuromotricity (2015) *BAPNE, IL RITMO CHE BATTE - ITALIANO* Recuperat de: https://www.youtube.com/watch?v=z3jk_mfLr4A
- CantaJuegoVEVO (2014). *CantaJuego - Chocolate*. <https://youtu.be/tWhNIB6CDA0>
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a al Comunitat Valenciana.
- Edu Think (2018). *JAVIER ROMERO - Método BAPNE: Percusión corporal e inteligencias múltiples*. Youtube. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=NVsk0fY0Njw>
- Kzoo music (2015). *Kokoleoko*. Youtube. Recuperat de: <https://youtu.be/Bz2vYEXxsVE>
- Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre (BOE del 4 d'octubre de 1990), d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE).
- Romero, J. (2022): *Inteligencia ejecutiva*. Bapne Moving Learning. Body Music Body Percussion. Recuperado de: <https://www.percusion-corporal.com/es/metodo-bapne/inteligencia-ejecutiva>

7) Annexos

-Annex 1: Lletra cançó “kokoleoko”

Kokoleoko mama
Kokoleoko
Kokoleoko mama
Koleoko!

Awa mama,
Awa
Awa mama,
Koleoko

Link per escoltar-la: <https://youtu.be/Bz2vYEXsVE>

-Annex 2 lletra cançó “chocolate”

Choco choco la' la'
Choco choco te' te'
Choco la' Choco te'
Choco la' te'

Link per escoltar-la: <https://youtu.be/tWhNIB6CDA0>